

Citat fra

Ditte Menneskebarn

Produktion: Nordisk Films Kompagni, Danmark, 1946. – *Instruktion og manuskript:* Bjarne Henning-Jensen efter Martin Andersen Nexø's roman. *Foto:* Verner Jensen. – *Musik:* Herman D. Koppel. – *Personerne* (i den rækkefølge, i hvilken de optræder i citatet):

Tonefilm
sorthvid
8 min.

2 billedbånd
sorthvide
20 + 42 billeder

Ditte som barn Jette Kehlet.
Maren »Bedste« Karen Poulsen.
Lars Peter, gift med Dittes mor Edvin Tiemroth.
Ditte som voksen Tove Maës.
Sørine, Dittes mor Karen Lykkehus.

Citatet er valgt i samråd med instruktøren. Det omfatter slutningen af første spole og begyndelsen af anden spole (en spole er på 5-600 m og spiller 20-25 minutter).

Først ses lille Ditte i barndomshjemmet hos Bedstemoderen Maren. Hun hentes nu af Lars Peter, som er gift med hendes mor, og som hun derfor kalder Far. Denne del af citatet er et eksempel på en dvælende, rolig fortælleform, der stemmer med afskedsstemningen, og som understreges af bløde, sidelæns modellerende be-lysnings af interiørbillederne. I personinstruktionen søges fremhævet en tilbagetrængt hjertelighed.

Anden del af citatet er begyndelsen af skildringen af den voksne Ditte. En anden skuespillerinde træder nu ind i rollen. For at formidle denne vanskelige overgang griber instruktøren Andersen Nexø's livlige skildring i romanen af morgenen i Skadereden, Lars Peters og Sørines fattige hjem, og bruger den til en almen livfuld introduktion til den store Dittes dagligliv, hendes person og væsen. Indstillingerne er nu kortere end i første del af citatet, klippene hurtigere: morgentravlheden og børnenes livlighed og utyskestreger river os med, vi ser kun Ditte i glimt og utydeligt ind imellem

de medrivende korte klip – indtil vi er så vidt forberedt, at instruktøren tør præsentere os for den nye, anden, voksne Ditte i en lang frontal indstilling, der giver os tid til at lære hende at kende og få sympati for hende i al hendes blidhed og lyse sødme. Nu forlades »stemningen«, nu tager handlingen fat, men det vil i virkeligheden sige, at personerne og deres karakter afsløres og forklares: Sørines lurende bitterhed, Dittes travle blidhed, Lars Peters brede overbærenhed og utrættelige godhed. Ind imellem sættes en lille skarp scene i køkkenet, hvor Sørine lokker ud af Ditte, hvor Bedste gemmer pengene – en scene, der tydeligt forbereder noget skæbnesvangert dramatisk senere i filmen og får os til at følge handlingen med iver.

De to dele af citatet skulle tilsammen give et eksempel på den naturlige filmiske fortællestil, der kunstnerisk følsomt veksler tempo efter motivets stemningsindhold.

Ebbe Neergaard

ROMANEN

Nedenfor citeres de afsnit af Martin Andersen Nexø's roman, som ved udarbejdelsen af filmmanuskriptet har dannet grundlag for de partier af filmen, som er medtaget i filmcitater.

Sidetallene henviser til biblioteksudgaven af romanen fra 1937.

Side 82:

»Du er ventet,« sagde Maren, da han [Lars Peter] holdt for Døren for at hente Tøsen. »En har længe vidst Besked om, at du vilde komme i det Ærende.«

»Da er dette her ikke netop efter mit Hode. Men en Moder har jo paa en Maade Ret til sit Barn, og Sørine synes nu, hun er kommet til at længes en Klat efter Tøsen,« svarede Lars Peter. Han vilde gerne glatte ud til begge Sider.

»En ved nok, at du har lagt dig imod, det du kunde. Naa, det gaar nok altsammen som det skal. – Og hvordan har I det saa hjemme? I er blevet en Mund flere, har én hørt.«

»Ja, han er snart et halvt Aar nu.« Lars Peter lyste op, som altid naar han talte om Børnene.

Saa sad de paa Vognen. »Vi skal jo ikke glæmme dig, vi to,« sagde Lars Peter, lidt tyk i Mælet, mens han arbejdede med at faa Storeklavs i Gang.

Saa stavrede den Gamle ind, de saå hende føle sig frem med Foden over Dørtrinnet og lukke efter sig.

»Det er ensomt at være gammel og blind,« sagde Lars Peter og begyndte sin sædvanlige Svippen med Pysken.

Ditte hørte det ikke, hun sad med Ansigtet i ét Smil. Hun kørte udad mod noget nyt; Bedste havde hun i dette Øjeblik ingen Tanke for.

Side 83-84:

Klokken seks Morgen meldte den Mindste sig, præcis som et Urværk, og saa maatte hun [Ditte] op i en Fart, tage ham fra Moderens Side og klæde ham paa. Lars Peter var ved Morgensyslerne, hvis han ikke allerede ved To-tre-Tiden var taget afsted til Stranden efter Fisk. Naar han var hjemme, stod Sørine op sammen med Børnene; ellers holdt hun nok af at snue lidt og lade Ditte tage det første Stød af for den nye Dag. Saa blev Morgensyslerne forsømt, de to Kreaturer stod derude i Laden og brølede langtrukket, Grisen skreg over sit Trug, og Hønsene stod i Flok med Panden mod Gluggen og ventede paa at blive sluppet ud. Ditte opdagede snart, at hendes Moder var flinkere, naar Faderen var hjemme, end naar han var ude, for saa kunde hun godt gaa den halve Formiddag og dvaske, uredt og med en Slat Skørt over Natlinnet og et Par Slæber paa de bare Ben, mens alting fik Lov at flyde.

Ditte syntes, at dette var den omvendte Verden. Hun tog selv Pligten alvorligt og havde endnu ikke været tilstrækkeligt sammen med Voksne til at lære at gaa under Øjne og snyde sig fra Arbejde.

Hun vaskede de smaa Søsken og klædte dem paa. De var morgensprælske, kaade og uregérlike, og hun havde nok at gøre med at tumle dem alle tre. De to ældste sprang fra hende, saa snart de saa deres Snit og løb nøgne ud; saa maatte hun tøjre den mindste, mens hun holdt Jagt paa dem rundt om Huset.

De Dage hun skulde i Skole føltes som en Lettelse for hende. Hun kunde lige naa at faa sine Søsken fra Haanden og Grøden slugt, før hun skulde afsted. I sidste Øjeblik fandt Moderen ofte et eller andet, som maatte gøres først, saa maatte hun løbe den lange Vej.

Side 93:

Naar Storeklavs fik Øje paa de Smaa, gnæggede den, Lars Peter rettede sig op fra sin ludende Stilling og holdt op med at synge, og Vognen gik i Staa. Han løftede dem op i Luften, alle tre-fire paa én Gang som et Knippe, holdt dem et Øjeblik mod Himlen og satte dem i Vognen, ømt som var de af skørt Glas. Den der havde faaet Øje paa ham først fik Lov til at holde Tømmerne.

Naar Lars Peter vendte hjem og fandt Sørine galsindet og Huset

paa den anden Ende, kom han ikke ud af Ligevægt for det, men fik hurtig sat Humør i Tingene. Noget bragte han altid med, Bryst-sukker til Børnene, et nyt Tørklæde til Mor – og kanske en Ekstra-Hilsen til Ditte fra Bedste, hvisket til hende, saa Sørine ikke hørte det. Hans Sind smittede, saa Børnene glæmte deres Genvordigheder og selv Sørine maatte le, enten hun vilde eller ej. Og som Børnene var glade for ham, var Dyrene det. De skræppede op naar de så ham, og sprang op ad ham; han kunde slippe Grisen ud og faa den til at følge sig i den grinagtigste Galop Marken rundt.

Ind i morgenscenen, der introducerer tilskueren til den store Ditte, er af hensyn til den dramatiske forberedelse i filmen sat denne scene fra bogens

Side 96-97:

Men endelig sejrede Nysgærrigheden. »Hvordan staar det til med den Gamle – er hun blevet daarligere?« spurgte hun [Sørine].

Ditte, der gik ud fra, at Moderen spurgte af Medfølelse, fortalte udførligt om, hvor elændigt det var med Bedste: »Hun ligger i Sengen altid, og faar kun Mad, naar der ser nogen ind til hende med lidt.«

»Saa kan hun vel ikke gøre det ret meget længere,« mente Moderen.

Ved de Ord stak Ditte i at græde. Saa skændte Moderen:

»Tossede Tøs, er det noget at tage paa Vej for. Gamle Folk kan vel ikke leve evig og ligge andre til Byrde. Og naar Mormor dør, faar vi nyt Stuehus.«

»Nej, for Bedste siger, at det der kommer ind for Huset skal deles lige. Og det andet –« Ditte gik brat i Staa.

»Hvad for andet?« Sørine bøjede sig frem, hendes Næsebor udvidede sig.

Men Ditte klæmte Læberne fast sammen. Bedstemoderen hade strængt forbudt hende at nævne noget som helst om det dér – og her sad hun og vrøvlede.

»Dumme Tøs! Tror du ikke jeg ved, at du tænker paa de to Hundrede Daler, der blev betalt for dig. Hvad skal der saa gøres med dem da?«

Ditte så mistroisk paa Moderen. »Dem skal jeg have,« hviskede hun.

»Saa skulde den Gamle saamænd hellere lade os faa dem og gemme for dig, end selv ligge og rode med dem,« sagde Sørine.

Ditte blev forskrækket. Det var jo netop det Bedste var angst

for, at Sørine skulde faa Fingre i dem. »Bedste har gæmt dem godt,« sagde hun.

»Saa-aa? Hvor har hun dem da? – i Dynen naturligvis!«

»Nej!« forsikrede Ditte og virrede kraftigt med Hodet. Men enhver kunde se paa hende, at det var netop dér, de var gæmt.

DREJEBOGEN

Den del af Bjarne Henning-Jensens drejebog, der svarer til film-citatet. I venstre spalte beskrives »billedsiden«, i højre spalte »lyd-siden« af filmen. Numrene svarer til de (kamera-)indstillinger, instruktøren har tænkt sig.

Serie 10.

93.

Inde: Søren Mands stuer.

Ditte ved at tage træskoene på.

DITTE:

Tror du nu osse, far kommer og henter os til bryllup? For det er da pinse i dag, ikke?

94.

Maren går rundt og samler Dittes ting – pakker en papirspakke – ser på Dittes dukketræsko – – –

MAREN:

Din far kommer, det ved jeg.

DITTE:

Jamen skal du så ikke gøres færdig til at køre med?

MAREN:

Jeg når nok derhen, hvor jeg skal.

Ditte springer til døren og åbner.

En vogn standser udenfor.

94 A.

Lars Peter er ikke i stadstøjet ... han holder huen i hånden. Han går lidt ind i stuen, men undviger at se på dem.

95.

Ditte er igen gået hen til Bedste og ser spørgende paa ham.

96.

Lars Peter drejer huen mellem hænderne.

Klokkerne holder op at ringe.

LARS PETER:

Det bliver ikke til bryllup denne gang. Sørine vil spare præsten lidt endnu. (ned). Men – – hun – – har – – hun vil alligevel gerne – –

96 A.

MAREN:

En har længe vidst besked om, at du ville komme i det ærinde. Du

97.
Ditte gir sig til at samle sine ting sammen ...

Lars Peter vil gerne glatte ud til begge sider.
97 A.

97 B.

97 C.

Hun prøver ved sit tonefald at gøre det lettere for dem. Hun stavrer hen til døren ...

Serie 10 A.

98.
Ude: Døren udefra.
Maren kommer frem ...
Lars Peter og Ditte kommer efter ... han bærer Dittes bylt ...
Ditte selv bærer sin dukke-træsko.
Hun blir stående ved siden af Maren uden at se op.

99.
Lars Peter tar Marens hånd.
Han er lidt tyk i mælet og går hurtigt til vognen.
99 A.

Ditte står et øjeblik ... så slynger hun sine arme om Bedstes ben og begraver sit ansigt i hendes skørter.

er ventet. Kan du lægge dine ting i kurven, Dittemor.

LARS PETER:
Det her er nu ikke efter mit hovede ... Men en mor har jo på en måde ret til sit barn og Sørine synes nu hun er kommet til at længes en klat efter tøsen ...

MAREN:
En ved nok, at du har lagt dig imod, det du kunne. Nå – det går nok alt sammen som det skal.

LARS PETER:
Kunne du ikke få en af dine børn ned og hjælpe dig?

MAREN:
En mor kan føde otte unger. Men har en nogen sinde hørt, at otte unger kunne føde en mor? Nå – men lad os se på køretøjet – er du færdig Ditte?
Kom, Ditte.

DITTE:
Ja.

LARS PETER:
Vi skal ikke glemme dig, vi to.

Maren bukker sig og kysser hende.

100.
Ditte står med sin dukke-træsko med kjolen på ... så lægger hun den i Marens hænder og piler af.
Lars Peter løfter hende op.
101.
Ditte springer op på vognen og sætter sig på agesædet hos Lars Peter. Hun ser ikke tilbage.

Vognen sætter igang.
De vender sig begge to.
102.
Maren er ved at stavre ind ...
Hun føler sig frem med foden over dørtrinnet – og lukker efter sig ...
103.

Ditte ser op på Lars Peter.
Hendes ansigt er et smil. Så ser hun frem. Hun kører udad mod noget nyt.

Lars Peter gir hesten et rap med pisken.
103 A.
Maren stavrer ind.
104.
Vognen med de to forsvinder ned gennem lejet.

Nedtoning.
Optoning.

Serie 11.
Inde: Stuen i »Skadereden«.
Det er tidligt forår på grænsen af nat og solopgang.

Fra dette sted i handlingen har vi den Ditte, som vi skal følge resten af filmen. Det er nødvendigt at finde en pige, der af skikkelse og udtryk kan illudere både her, hvor hun er 13-14 år og senere på det ny sted ved havet og på Bakkegården, hvor hun er 16-17 år.

MAREN:
Du er ved den første ende af tingene, som Søren Mand sagde – du har så meget liggende foran dig ...

LARS PETER:
Farvel Maren.
Kom så Storeklavs.

DITTE:
Farvel Bedste .

MAREN:
Farvel.

DITTE:
Farvel Bedste.

LARS PETER:
Kom så Storeklavs.

For at overgangen fra den Ditte vi har lært at kende i første del ikke skal blive for stærk, for illusionsbrydende for tilskueren, må vi præsenteres for den lidt ældre Ditte gradvis – først høre hendes stemme – så lidt efter lidt nærme os hende i halvlyset, der ligger i den lille dårligt oplyste stue, hvor vi første gang møder familien i »Skadereden«.

Ja, introduktionen til det nye sted skal være en *gradvis vågning af lys og lyde*, af dyr og mennesker, kulminerende i Lars Peters ankomst ud af natten med vognrumlen, sangrumlen og Storeklavs – – – morgenbordet med ungerne ... den opgående sol ... og tilsidst, belyst af det lave forårslys gennem det lille vindue: Dittes ansigt. For i det rent ydre at lette overgangen, gir vi den lille Ditte en bestemt krave på, en lille hvid, som hun også bærer, da vi genser hende i »Skadereden«. Og vi fletter den lilles hår i de to fletninger, som vi lar Ditte have den første tid – indtil hun kommer til havet igen og når konfirmationsalderen.

105.

Ditte: En tændstik stryges. En papirfidibus tændes og lægges i komfuret.

De svage omrids af en skikkelse der passerer det lille vindue mod gården. Horisonten har endnu ikke lys nok til at give tingene form som står i den lille stue. Lyset fra komfurets træklåge ligger over gulvet.

Lydene gir os det første indtryk af »Skadereden«, gir atmosfæren. Også de begynder som lyset svagt og stiger med handlingen gradvis som dyr og mennesker vågner, kulminerende med solopgangen.

*Det korte smæld af komfurlågen.
En kat miaver.
Lyden af en tom vandspand, der løftes fra gulvet.*

KRISTIAN:
Ditte!

105 A.

Else kommer fri af dynen: hodet kun – lyset fra døren, som åbnes, rammer hendes søvnige øjne – hun misser mod det ...

105 B. *Tages på interiør.*

Lyset ude tegner lige en uklar silhouet af en ranglet pige, som et øjeblik står i døren og lytter mod vejen. Hun har en spand i hånden.

Skikkelsen forsvinder i et spring ud i gården.

Døren blir stående åben.
Kristian råber fra sengen.

105 C. *Interiør.*

Else op fra dynen ...

105 D. *Interiør.*

Pouls hode over dynen.

105 E.

Sørine råber fra sengen

og strengere

106.

Total af sengen med de tre.

107.

Sørine.

Sørine ligger i sengen, håret tjavser om ansigtet. Trækkene er blevet hårdere – særlig øjnene har fået noget uforsonligt ... Lyset fra vinduet, som nu er lidt stærkere, ligger kun over hendes pande og øjne ... Hun flytter drengen Povl fra indersiden ud på sengekanten.

Hun vender sig mod væggen.

KRISTIAN:
Ditte!

Klinken løftes, døren til gården knirker op.

En ko kalder ude i stalden.

Spanden skramler.

KRISTIAN:
Ditte.

ELSE:
Dit – tee!

Koen muher igen, denne gang tydeligere, da døren står åben.

DITTE:
(udefra) Nu kommer jeg Elsepige!

SØRINE:
Ditte!
Ditte! Stå så op!

En hane galer. Lyden ligger langt over markerne.

Ditte: (ude fra gården).
Jeg er oppe, Mor!

Der pumpes vand.

SØRINE:
Se nu at få ungerne klædt på!

En spand med vand bliver sat mod gulvet. Brændestykkerne blir smidt foran komfuret.

Ditte kommer ind i bryggerset.
Indstilling så hun ses *fra ryggen*.
I baggrunden Sørines og Lars Peters seng, hvor den 6-års Else sidder. Og Dittes og drengenes seng, hvor den 12-års Kristian og den 3-års Povl ligger.

Ditte tar Povl ud af sengen.
108.

Ditte rusker i de andre to.

Hun går igen ud i bryggerset, hvor vi hører hende.

Kristian, siddende op i sengen, hjælper Povl.

Kristian hopper ud af sengen.
109.

Else ud af sengen.

Hun springer ned.

110. (*exteriør indefra ud*).

Kristian smutter ud gennem bryggersdøren, han har bukserne i hånden.

110 A. (*exteriør udefra mod dør*).
Else kommer løbende i lille kort trøje og forsvinder gennem døren.

110 B. (*indefra*).

Ditte kommer frem i døren og løber efter dem (hun ses denne gang fra siden). Det lysner stadig mere.
111.

Povl springer ned i sin stumptrøje og løber mod døren med bare ben og hale ...

Serie 11 A.

112. Ude.

Ude: Omkring »Skadereden«.

Ditte jager efter Kristian og Else med tøj i hånden.

DITTE:

Skynd jer op!

Far kan snart være her!

smække med komfurdøren og kaste brænde på og hælde vand i gryden.

KRISTIAN:

Skal vi køre med Storeklavs idag?

DITTE:

Ja.

ELSE:

Else vil ride på Storeklavs!

DITTEs stemme:

Kristian vil du komme her!

DITTEs stemme:

Else, du må ikke løbe ud uden tøj!

»Skadereden« ses i denne indstilling sådan, at vi får et første indtryk af selve bygningen, men ikke af omgivelserne.

113.

Povl kommer frem i bryggersdøren ... og går baglæns ned ad stentrappen ...

114.

Ditte efter børnene ind forbi stalden. Ved hjørnet støder de mod Povl, som de vælter omkuld.

Kamera anden vinkel, så ny del af »Skadereden« ses.

Totalbillede. Lyset med lange skygger, solen lige i kanten af horisonten. Ditte sådan at vi kun får et hastigt indtryk af hendes hurtige bevægelser.

115.

Inde.

Sørine i sengen.

Sørine lægger sig på albuen.

116.

Ude.

Ditte bærer Povl ind ad bryggersdøren, vender sig. Povl løber ud af billedet.

116 A.

Ditte vender sig tilbage.

117.

Sørine sætter sig op i sengen og lytter ...

Sørine kommer hurtigt på højkant og får smidt slæverne på.

DITTE:

Else, kom her!! – – Aah Povl, la Ditte hjælpe!

Povl høres vræle udenfor.

SØRINE:

Stille, unger! Ditte, få dem til at være rolige!

Hestehove – en lydelig vognknirken og en dyb brummende sang ... nærmer sig.

KRISTIAN: (høres)

Der er far!

BØRNENE: (råber i gården)

Far – far!

Man hører vognens knirken og den dybe brummende sang fra Lars Peter.

SØRINE:

Er grøden og kaffen færdig, Ditte?

Sørine trækker hurtigt en nederdel over natlinnedet.

118.

Ude: *Omkring »Skadereden«.*

Povl og Ditte ved bryggersdøren (Forts. af nr. 116). P. sættes ned hjulpet af Ditte. Povl løber ud mod vognen, men Ditte bliver stående ... hun går et par skridt, så hun kommer fri af døren, (og får forårsmarkerne – og om muligt søen som baggrund).

Solen er nu kravlet et godt stykke op.

Som Ditte langsomt går frem og ser på det glade morgenskuespil ... kører vi langsomt hen mod hende med kameraet ... Det er første gang vi møder hendes ansigt ... Det lyser af glæde over faderen og ungerne og alt omkring hende ...

Morgensolen skinner i hendes øjne ... Hun ordner i tankerne den ene fletning, som er gået op.

119.

Lars Peter har løftet ungerne alle tre på een gang som et knippe, og svinger dem rundt.

Han sætter ungerne og går frem til Ditte.

Ditte ser bange mod vinduet og tysser på ham:

DITTE: (råber)

Ja, ja.

POVL: (råber)

Ud til far ...

Vi hører det brøstfældige køretøj gi sig for hver omdrejning af hjulene, det knager, rasler, skurer og slæber på og snakker i munden på børnenes glade morgenråb, som også koen blander sig i – og hesten Storeklavs gnægger sin hilsen.

De skrider af henrykkelse.

Kobrøl og hanegal blander sig i lyden.

LARS PETER: (med et lille sideblik mod vinduet)

Jeg har en lille ekstra-hilsen fra Bedste. Jeg skulle takke dig for det kaffe og sukker, som vi to ...

DITTE:

Ligger Bedste stadig i sengen?

Han bøjer sig og løfter en kat op, som har strøget ham om benene. Ditte gør en lille hjælpeløs bevægelse, hun ville så gerne kunne være og hjælpe begge steder.

Hun tar Povl på armen, vender sig og løber til bryggersdøren.

120.

Lars Peter ser efter hende og går til vognen, hvor Kristian er ved at løse skaglerne og Else holder tømmeren. Povl og Else under bugen på Storeklavs.

Serie 12/Inde: Bryggerset.

121.

Sørine står og reder sig foran en stump spejl, da Ditte kommer ind, slæbende på Povl. Hun sætter ham ned og ømmer sig i ryggen et øjeblik.

122.

Hun rører i grøden og tar den af ilden.

123.

Sørine tar sig i det og spør – som af medfølelse

124.

Ditte gir sig til at hulke.

LARS PETER:

Hun ligger altid nu, siger de.

POVL: (utålmodig)

Ditte!

DITTE:

Aah ...

BØRNENE: (synger)

Bro – bro – brille ...

SØRINE:

Det er din egen skyld med den ryg! Du ka la være og slæbe på den store unge.

DITTE:

Bedste sagde altid – – –

SØRINE: (vender sig mod Ditte)
Du taler meget om den Bedste, hva?

SØRINE:

Ha'de far nyt fra den gamle. Hun kan vel ikke gøre det ret meget længer?

SØRINE:

La vær og skab dig – Gamle folk kan vel ikke leve evigt. Og når mormor dør, får vi nyt stuehus.

DITTE:

[Nej, for Bedste siger, at det, der kommer ind for huset skal deles lige. Og det andet – – –]

rettet til:

Hun tar sig i det og går brat i stå.
125.

Sørine bøjer sig frem, hendes næsebor udvider sig.

126.

Ditte klemmer læberne fast sammen.

127.

Ditte bli'r forskrækket og tyr mod døren og ser efter Lars Peter.

Men det er tydeligt at se, at det netop er der, de er gemt.

Kristian og Else løber mellem benene på ham ind i stuen.

Lars Peter fortsætter ind i stuen efter at ha stillet vognlygten fra sig ... Sørine følger ham med kaffen.

128.

Ditte ser efter hende ... går hen til vinduet og ser ud ... som så hun efter Bedste ...

Hun lissom vågner - tar gryden på komfuret - og går ind ...

129.

Ditte kommer med grødgryden. Sætter den midt på bordet og gir sig til at øse op for de små.

Nej, for Bedste siger, at de penge

SØRINE:

[Hvad for andet?]

rettet til:

Hvad for penge?

SØRINE:

Dumme tøjs! Tror du ikke, jeg ved, at du tænker på dem, der blev betalt for dig. Hvad skal der gøres med dem da?

DITTE:

Dem har Bedste gemt.

SØRINE:

Så - så? Hvor har hun gemt dem? I dynen naturligvis?

DITTE: (virrer kraftigt med hovedet)

Nej!!

LARS PETER: (kommer ind)

Ah, her lugter godt af kaffe!

SØRINE:

Ja, jeg har mad til dig ...

LARS PETER:

Og jeg har noget til dig - og ungerne!

KRISTIAN og POVL: (råber fra stuen) Kom nu far og la' os se!

SØRINE: (råber indefra)

Grøden, Ditte!

Sørine er ved at skænke kaffen til Lars Peter.

Lars Peter, som har Povl på det ene knæ, sætter ham over på bænken for husfredens skyld.
130.

Han tar en lille pakke fra lommen og gir den til Sørine.

131.

Han hiver fire små poser op fra de store lommer og lægger dem foran børnene ... har ta'r et bolsche ud og vil gi Else det i munden.

132.

Kristian lægger bolschet tilbage i kræmmerhuset.

Han hugger en ske grød i sig.

133.

Sørine prøver tørklædet om halsen og lyser en smule op ved synet af det.

134.

LARS PETER:

Nå, det var godt, din lille vipstjært!

SØRINE:

Skal Povl ikke sidde på sin plads og spise.

KRISTIAN:

Skal vi ikke snart se, hvad det er, du har, far?

LARS PETER: (med et lunt glimt i øjet) Det hade jeg nær glemt ... Det er vist noget til at komme om halsen.

SØRINE:

Skulle vi ikke hellere spare, i stedet for at købe så meget unyttigt stads.

LARS PETER:

Nåh ... kig du nu først på'et ... og her er vist osse lidt til fugleungerne ...

SØRINE:

Ikke før de har spist ... hørte du ikke, Kristian?

KRISTIAN:

Aah, jeg kigger bare på det ... Tak far!

SØRINE:

Ja, det er ikke det - - - det er et meget pænt tørklæde ... men det var dog bedre, om vi kunne få råd til at bygge et nyt stuehus.

LARS PETER:

Vi får vel begynde med de små glæder -

SØRINE:

Vi får ingen glæde af noget, så længe vi ikke bor bedre end vores egne dyr!

LARS PETER:

Nåh, så galt er det vel ikke ...

135.

Ditte har hurtigt slugt sin grød og rejser sig for at tage sin kanvas-skoletaske, der hænger på slag-bænken.

Hun ser op mod det lille svejtser-ur.

136.

Ditte løber mod døren ...

Hun smutter ud.

137.

Sørine tar bolscher.

Sørine stikker ham posen.

Hun river tørklædet af halsen og slænger det på sengen ... og går.

138.

Lars Peter putter et bolsche i mun- den på Povl - ser efter Sørine.

DITTE:

Må jeg løbe nu?

SØRINE:

Har du givet hønsene?

DITTE:

Ja ... men koen ...

LARS PETER:

Jeg skal nok - tøsen må hellere rende nu, hvis ikke hun skal komme for sent i skole igen.

SØRINE:

Husk at tage en sæk med, så du kan plukke nølder til grisen!

DITTE:

Ja - ja, det skal jeg nok - -

SØRINE:

Hun ku være lidt rappere på fing- rene. Hun drysser tiden væk og fortæller ungerne eventyr om sin Bedste.

LARS PETER:

Hun længes efter den gamle. - Jeg forstår heller ikke hvorfor du ikke vil ha din mor her over.

SØRINE:

Så sku vi måske sove i stalden!

LARS PETER:

Den gamle er alene og har ingen til at passe sig.

SØRINE:

Aah mor lider ingen nød. Hun har altid været flink til at sørge for sig selv.

LARS PETER:

Har du noget mod, at jeg gir Povl et nu?

SØRINE:

Værsgo - -

LARS PETER:

Kom så her med næbbet - fugle- unge ...